

SPIS TREŚCI

WSTĘP	17
NAJWIĘKSZE OŚRODKI PRODUKCJI POLSKIEJ KSIĄŻKI	21
I. Wielkość produkcji polskiej książki drukowanej w latach 1794-1913	24
II. Główne ogniwa polskiego drukarstwa w latach 1794-1913..	25
III. Wydawcy, drukarze i księgarze w Krakowie w 1 poł.	
XIX w.	26
1. "Czoionkarnie"	26
2. Jan Maj, księgarz i drukarz krakowski oraz redaktor "Gazety krakowskiej"	27
3. "Ignacy Antoni Gröbl i Tekla Gröblowa, drukarze krakowscy"	28
4. "Jacenty Drelinkiewicz"	29
IV. Firma Kornów we Wrocławiu w 1 poł. XIX w.	29
1. Księżna Izabela Czartoryska o spotkaniu z Kornem....	29
2. Rozczarowanie księgarnią Kornów	30
V. Drukarnie i księgarnie w Wilnie w 1 poł. XIX w.	31
1. Drukarnie	31
2. Księgarnie	32
3. "Kontrakt dla JP. Zawadzkiego, Typografa Imperator- skiego Wileńskiego Uniwersytetu, na Dom Typograficzny tegoż Uniwersytetu"	32
VI. Drukarnie i księgarnie w Poznaniu w poł. XIX w.	34
1. Drukarnie	34
2. Księgarnie	34
3. Jan Konstanty Żupański	35

VII. Drukarnie i księgarnie w Warszawie w II poł. XIX w...	37
1. Drukarnie	37
2. Księgarnie	39
3. "Zakłady S. Orgelbranda"	40
VIII. Drukarnie i księgarnie we Lwowie w 2 poł. XIX w. i pocz. XX w.	44
1. "Drukarnie z pełną koncesją"	44
2. "Stereotypy"	45
3. Księgarnie	45
4. Protest lwowskich drukarzy przeciwko nocnej pracy	46
IX. Drukarnie i księgarnie w Toruniu w 2 poł. XIX wieku...	48
1. Drukarnie	48
2. Księgarnie	48
3. Dzieje drukarni Buszowskich w relacji syna założyciela	48
CENZURA W ZABORZE ROSYJSKIM	51
1. Ustawa konstytucyjna Królestwa Polskiego z dn. 27 listopada 1815 r. o wolności druku	52
2. Pierwsze decesje Rady Administracyjnej w sprawie cenzury	52
3. Wolność słowa i druku w pierwszych dniach Powstania Listopadowego	53
4. O próbach ograniczenia wolności druku w okresie Powstania Listopadowego	53
5. Ograniczenia druku w świetle Statutu Organicznego dla Królestwa Polskiego z dn. 26 lutego 1832 r.	54
6. Postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa	54
7. Ustawa o cenzurze w Warszawskim Okręgu Naukowym	55
8. "Ukaz do rządzącego Senatu"	57
9. Ustawa o warszawskim Komitecie cenzury z dn. 17 [29] września 1869 r.	58
10. Decyzje Warszawskiego Komitetu Cenzury w sprawie "prawomysłności" utworów dramatycznych	59
11. Podejrzliwość Prezesa Warszawskiego Komitetu Cenzury ...	61
12. Cenzura książek naukowych	61
13. Represje w stosunku do "nieprawomyślnych" ludzi pióra...	62

14. Łapówkarstwo rosyjskich cenzorów	62
15. Uboczne skutki działania cenzury	63
BIBLIOTEKI NAUKOWE W OKRESIE ROZBIORÓW	64
I. "Biblioteki naukowe według daty założenia, liczby tomów oraz właścicieli w latach 1800-1917"	66
II. Biblioteka Królewskiego Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk	67
1. Udostępnienie księgozbioru	67
2. Ofiarodawcy książek	67
III. Biblioteka Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego	68
1. Porządek, do którego się stosować powinni odczyt bibliotekę Uniwersytetu Wileńskiego oglądać albo i książki w niej czytać	68
IV. Wiadomość Pawła Jarkowickiego o Bibliotece Liceum Krzemienieckiego	69
V. Ustanowienie familijne Biblioteki Publicznej, pod imieniem Ossolińskich w Lwowie (18 października 1816 r.)...	71
VI. Biblioteka Jagiellońska	75
1. Stan biblioteki w początkowych latach dyrektury Karola Estreichera	75
2. Polonica w księgozbiorze "Jagiellonki"	77
VII. Biblioteka Kórnicka	78
VIII. Biblioteka Kapitulna w Gnieźnie	79
IX. "W Bibliotece Ordynacji Zamoyckich w 1896"	80
X. Ustawa Towarzystwa Biblioteki Publicznej w Warszawie...	82
UDOSTĘPNIANIE KSIĄŻKI W STOWARZYSZENIACH ORAZ DOCHODOWYCH CZYTELNIACH I WYPOŻYCZALNIACH W OKRESIE ZABORÓW	85
1. Ustawa Towarzystwa Czytania	86
2. Czytelnia w Krakowie	88
3. Czytelnia w "Kawiarni literackiej" w Warszawie	88
4. Czytelnia Polska w Suwałkach	89
5. Wypożyczalnia w Toruniu	90
6. Księgarnie pożyczkowe w Wielkim Księstwie Poznańskim...	90

7. Wypożyczalnia książek Jana Andrzeja Pelara (1855-1882) w Rzeszowie	90
8. Gabinet Czytelniozy Krajowy Liohtañskich w Warszawie..	92
9. Czytelnia przy księgarńi Michała Głücksberga w Warszawa- wie	93
10. Krytyczna ocena księgozbiorów czytelní	93
11. Projekty Adolfa Dygasiañskiego założenia nowych czytelní	93
12. Księgozbiór czytelní Rozendorfa w Warszawie	94
13. "Czytelnia Polska" w Radzynie	94
14. Tania czytelnia szewca Jana Lubeckiego w Warszawie....	94
15. Warszawska Biblioteka Słowiañska (1878-1884)	95
16. Początki czytelní Stowarzyszenia Drukarzy "Ognisko" w Krakowie	95
17. Czytelnia dla kobiet i młodego wieku w Warszawie	96
18. Czytelnia składowa przy resursie w Radomiu	96
19. "Czytelnia dla urzędników w Drohobyżu"	97
20. Czytelnia Jana Szymañskiego w Inowrocławiu	97
21. Wypożyczalnia książek polskich w Płocku	97
22. Początki "Czytelní Naukowej" w Warszawie	98
23. Struktura księgozbioru jednej z czytelní warszawskich i upodobania czytelnioze jej klientów	99
24. Czytelnia katolicka we Lwowie	100
25. Projekt założenia czytelní w Gdańsku	100

TOWARZYSTWO OŚWIATY LUDOWEJ I TOWARZYSTWO CZYTELNI LUDOWYCH 101

I. Towarzystwo Oświaty Ludowej	102
1. Ze Statutu Towarzystwa Oświaty Ludowej	102
2. Działalność TOLu	103

II. Towarzystwo Czytelni Ludowych

1. Sprawozdanie ogólne z czynności TCL w czasie od 1880/81 do 1905 roku	104
2. Statut Towarzystwa Czytelni Ludowych w Poznaniu uchwalony w 1880 r.	105

CZASOPISMA POMORSKIE W XIX WIEKU

1. Chełmiñska "Szkołka Narodowa" - artykuł wstępny z pierw- szego numeru pt. "Dążność Szkołki Narodowej"	111
---	-----

2. "Biedaczek" Juliana Walentego Prejsa - artykuł wstępny z pierwszego numeru	112
3. "Gazeta Toruñska" artykuł wstępny z pierwszego numeru.	113
4. "Gazeta Grudziądzka" we wspomnieniach jej wydawcy Wik- tora Kulerskiego	115

POLSKA KSIĄŻKA ZA GRANICĄ

I. Drukarnie i księgarnie

1. Drukarnia i księgarnia A. Jełowioki i Ska w Paryżu.	120
a. Otwarcie firmy	120
b. Koñcowy bilans	120

2. Drukarnia Towarzystwa Demokratycznego Polskiego w Londynie	121
--	-----

3. Księgarnia L. Idzikowskiego w Kijowie	122
--	-----

4. Drukarnia Józefa Ignacego Kraszewskiego w Dreźnie..	123
--	-----

5. Księgarnia Luksemburska	124
----------------------------------	-----

a. Cel działalności księgarńi w opinii Józefa Igna- cego Kraszewskiego i Władysława Mickiewicza....	124
--	-----

b. "Biblioteka Ludowa Polska" - najważniejsze przed- sięwzięcie edytorskie Wł. Mickiewicza	125
---	-----

6. Przedsiębiorczość Władysława Dyniewicza z Chicago..	125
--	-----

7. Powstanie Towarzystwa Przemysłowo-Handlowego Bolesła- wa Maurycyego Wolfa w Petersburgu	126
---	-----

8. Drukarnia O.O. Trapistów Polskich w Natalu w połud- niowej Afryce	127
---	-----

9. Księgarnia i drukarnia Karola Szulca w Kurytybie w Brazylíi	127
---	-----

10. Zamknięcie drukarni ks. Stojałowskiego w Czajcy na Węgrzech	127
--	-----

11. Cel działalności oficyny "Dr J.B. Marchlewski & Co"	128
---	-----

12. Księgarnia Polish Book Importing Co. Vorzimmera w Nowym Jorku	128
--	-----

13. Polskie druki za granicą (1794-1913)	129
--	-----

II. Biblioteki

1. Założenie Biblioteki polskiej w Filadelfii	129
---	-----

2. Biblioteka Polska w Paryżu	130
a. Uchwała o Bibliotece Publicznej Polskiej	130
b. "Wzrost i stan obecny Biblioteki Polskiej w Pa- ryżu"	132
3. Biblioteka Wersalska - Apel do przyjaciół Polski....	133
4. Przekazanie zbiorów Biblioteki Batignolskiej Biblio- tece Publicznej i Uniwersyteckiej w Wilnie oraz Mi- nisterstwu W.R. i O.P. Akt zdawczo-odbiorczy z 23 XII 1925 r.	135
5. Biblioteka Towarzystwa Literacko-Słowiańskiego przy Uniwersytecie Wrocławskim	136
6. Początki biblioteki polskiej w Mihalénach w Rumunii	137
7. Biblioteka Muzeum Polskiego w Rapperswilu	138
a. Akt Fundacji	138
b. Lokal biblioteki muzealnej oraz rozmieszczenie księgozbioru	139
c. Bibliotekarze	140
d. Żeromski o swojej pracy w bibliotece rapperswil- skiej	140
e. Późniejsze losy biblioteki rapperswilskiej	140
8. Biblioteka i czytelnia Kółka Towarzyskiego Polskie- go w Królewcu	141
9. Biblioteki ludowe na Mazurach	142
10. Biblioteka "ogólnopolska" w Nowym Jorku	142
11. Biblioteka polska przy Muzeum im. Kopernika w Rzymie	143
12. Biblioteka polska w Wiedniu	143
13. Biblioteka polska przy Rzymsko-Katolickim Towarzys- twie Dobroczyńności w Moskwie	144
14. Biblioteki Ludowe w Nadrenii i Westfalii	144

PIĘKNA KSIĄŻKA I RUCH BIBLIOFILSKI W OKRESIE MŁODEJ POLSKI I MIĘDZYWOJNIA

I. Artyści książki	147
1. Pierwsze projekty ilustracji Stanisława Wyspiańskie- go do I księgi "Iliady"	147
2. Rola Stanisława Wyspiańskiego w redakcji krakowskiego "Życia" w opinii Stanisława Przybyszewskiego.....	148

3. Polska antykwa Adama J. Póltawskiego	149
4. Florenoka oficyna Samuela F. Tyszkiewicza	151
II. Początki zorganizowanego ruchu bibliofilskiego w odro- dzonej Polsce	154
1. Statut Towarzystwa Miłośników Książki w Krakowie (fragmenty) z 1923 r.	154
2. "Odezwa Komitetu Ogólnego I-go Zjazdu Bibliofilów Polskich w Krakowie" (1925 r.)	156
3. "Sprawozdanie z działalności Koła Miłośników Exli- brisu w Krakowie"	157
4. Czasopisma bibliofilskie	157
a. Założenia programowe "Exlibrisu"	157
b. Założenia programowe "Silva rerum"	159

III. Jakub Mortkowiak o Międzynarodowej Wystawie Zdobni- otwa Książkowego w Lipsku w 1927 r.	159
--	-----

WYBITNI BIBLIOTEKARZE I BIBLIOLODZY W OKRESIE ZABORÓW I CZASÓW II RZECZYPOSPOLITEJ

I. Jerzy Samuel Bandtkie we wspomnieniach:	162
a. Ambrożego Grabowskiego	162
b. Kazimierza Girtlera	163
II. Joachim Lelewel o swojej pracy w Bibliotece Publicznej UW	164
III. Karol Estreicher o swojej działalności bibliotekar- skiej	165
IV. Wojciech Kętrzyński o swojej pracy w Ossolineum - frag- ment z jego memoriału: "Zza kulis Zakładu"	167
V. Faustyn Czerwijowski we wspomnieniach:	168
a. Marii Danilewiczowej	168
b. Jadwigi Bornsteinowej	169
VI. Kazimierz Piekarski w oczach Wacława Borowego	170
VII. Portret Zygmunta Mocarskiego skreślony piórem Tadeusza Mikulskiego	172

I. Książki i czasopisma w statystyce 176

1. "Druki nieperiodyczne według miejsca druku i języka" 176
2. "Rozwój czasopism w latach 1922-1930" 178
3. "Liczba druków nieperiodycznych w niektórych państwach w latach 1930-1931" 179
4. "Liczba czasopism w niektórych państwach w latach 1930 i 1931" 180

II. Czołowe firmy wydawnicze 180

1. M. Arot, Zakłady Wydawnicze, S-ka Ako. (1836-1922) w Warszawie 180
 - a. Periodyzacja dziejów firmy 180
 - b. Działalność wydawnicza 181
 - c. Rozkwit "Zakładów" 181
 - d. Stan przedsiębiorstwa pod koniec lat 30-tych.... 182
 - e. Rodzinny charakter firmy 182
2. Gebethner i Wolff (1857) w Warszawie 183
 - a. Reklama firmy 183
 - b. Poświęcenie "Librairie Polonaise Gebethner et Wolff" w Paryżu 185
 - c. Stan ofiowy pod koniec lat trzydziestych 185
3. Towarzystwo Wydawnicze, S-ka Ako. (1915) w Warszawie 186
 - a. Reklama księgarni 186
 - b. Atmosfera księgarni 187
 - c. Szybkie tempo druku w "Drukarni Naukowej" 188
 - d. Stan firmy pod koniec lat trzydziestych 188
4. Księgarnia Wydawnicza Trzaska, Evert i Michalski, S-ka Ako. (1919, 1921) w Warszawie 189
 - a. Władysław Trzaska o firmie - fragment wywiadu... 189
 - b. Reklama działalności wydawniczej 190
 - c. Stan wydawnictwa pod koniec lat trzydziestych... 191
5. Towarzystwo Wydawnicze "Rój", S-ka z o.o. (1925) w Warszawie 192

- a. Początki działalności 192
- b. Reklama 193
- c. Styl pracy wydawcy Mariana Kistera 194
- d. Stan zakładu pod koniec lat trzydziestych 195

BIBLIOTEKA NARODOWA W WARSZAWIE 196

1. Memoriał Ludwika Bernackiego w sprawie Biblioteki Narodowej w Warszawie 197
2. Projekt biblioteki narodowej Edwarda Kuntzega 200
3. Konceptja Mariana Łodyńskiego Centralnej Biblioteki Państwowej i Bibliotheca Patria 202
4. Ustanowienie Biblioteki Narodowej w Warszawie 203
5. Przekazanie zlikwidowanego Skarbu Narodowego Bibliotece Narodowej 204
6. Księgozbiór Biblioteki Narodowej i jego najcenniejsze zbiory 205
7. Podstawa prawna rewindykacji zbiorów zagrabionych przez zaborcę rosyjskiego 206
8. Sytuacja lokalowa 208
9. "Statut Biblioteki Narodowej w Warszawie" 208
10. Ogólny stan zbiorów (w dn. 31 III 1938 r.)..... 211

BIBLIOTEKI PUBLICZNE W TORUNIU W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM... 212

1. Najważniejsze biblioteki publiczne 213
2. Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika 213
 - a. Pierwsze plany powołania Książnicy 213
 - b. Projekt urządzenia biblioteki 214
 - c. Otwarcie biblioteki 215
 - d. Regulamin biblioteki 215
 - e. Księgozbiór 217
3. Biblioteki Towarzystwa Czytelni Ludowych 218
 - a. Centralna biblioteka TCL 218
 - b. Filie Centralnej Biblioteki TCL 219
4. Biblioteka Wojskowa 219
5. Biblioteka Francuska 220
 - a. Geneza 220

b. Zadania biblioteki oraz warunki udostępniania księgo- zbioru	221
6. Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna	221
KSIĄŻKA POLSKA W LATACH 1939-1945	222
I. Sytuacja oficyn wydawniczych	223
1. Rozporządzenie o wydawaniu utworów drukarskich.....	223
2. Wydawnictwa niemieckie dla Polaków	224
3. Działalność wydawnicza polskich firm	225
4. Wielkość produkcji wydawniczej między 1 października 1939 r. a 1 stycznia 1941 r.	225
5. Kamuflaż stosowany przy wydawaniu druków "nielegal- nych"	226
6. Umowy wydawnicze	226
7. Zainteresowanie wydawców twórczością ilustratorską Jana Marcina Szancera	227
II. Drukarnie polskiego ruchu oporu	227
1. Tajne Wojskowe Zakłady Wydawnicze w poł. 1944 r....	227
2. Możliwości typograficzne TWZW	228
3. Produkcja TWZW	229
4. Drukarnia "Techniki Centralnej"	230
5. Wydawnictwa drukarni "Techniki Centralnej"	230
III. Księgarstwo	231
1. Stan księgarstwa w początkowym okresie okupacji...	231
2. Handel uliczny	232
3. "Nowa lista książek zakazanych"	233
4. Kondycja księgarstwa polskiego w opinii Ludwika Fiszera	233
IV. Losy bibliotek	234
1. Straty warszawskich bibliotek rodowych oraz publicz- nych w 1939 r.	234
2. Ochrona zbiorów Biblioteki Narodowej w gmachu Bi- blioteki Ordynacji Krasińskich w czasie Powstania Warszawskiego	236

3. Odbudowa zbiorów bibliotecznych ze zniszczeń wojen- nych - fragment "Okólnika Resortu Oświaty z dnia 29 listopada 1944 r. w sprawie zabezpieczenia biblio- tek i zbiorów bibliotecznych	238
---	-----